

Tolo-kevitra amin'ny fijerena sy ny fitsidihan'ireo varika eto Madagasikara

A publication of The IUCN SSC Primate Specialist
Group Section on Human-Primate Interactions

Seheno Andriantsaralaza^{1,2} and Tara A. Clarke^{1,3}

¹ *IUCN SSC Primate Specialist Group Section on Human-Primate Interactions &*

² *Lemur Love Inc, San Diego, California USA; Department of Plant Biology, University of Antananarivo, Madagascar*

³ *The Mad Dog Initiative, Madagascar; Department of Sociology and Anthropology, North Carolina State University, Raleigh, NC, USA*

Dikantenin'i: Seheno Andriantsaralaza

Teny Fampidirana

I Madagasikara dia anisan'ny fonenan'ny endemisma tsy manam-paharoa ary maherin'ny 100 ireo karazana varika tsy hita raha tsy ao Madagasikara irery ihany. Ambasadaoron'ny bibidia Malagasy ny varika na ny gidro. Manana sanda miavaka ho an'ny Malagasy ireo varika ireo, ary iankinan'ny indostrian'ny fizahantany eto amin'ny nosy, izay mamokatra 950 tapitrisa dolara isan-taona.

Na dia eo aza ny lazany eo amin'ny lafin'ny fizahan-tany, ny varika dia anisan' ny vondrona biby mampinono tandindonin-doza indrindra eran-tany. Ankehitriny, ny 98% amin'ny karazana varika dia sokajiana ho tandindonin-doza ary atahorana indrindra ho lany tamingana. Ny fahaverezan'ny toeram-ponenany, ny fandripahana ala, ny fiovaovan'ny toetr'andro ary ny fihazana sy fisamborana tsy ara-dalàna ho an'ny varotra biby fiompy no tena loza mitatao maha lany tamingana azy ireo.

Na dia singa manan-danja ara-toekarena ho an'i Madagasikara aza ny fizahantany, dia misy ny fifanakalozam-bola izay ahazoana tombony ara-toekarena sy mpizahatany marobe, anefa dia miteraka fiatraikany ratsy amin'ny zavamananaina. Tato anatin'ny taona vitsivitsy mantsy dia nitombo hatrany ny asa fizahan-tany mampisy ny fifampikasohana mivantana amin'ny varika, fanomezana sakafo na ny fanaovana selfie miaraka amin'ny varika eny an-tsoroka. Maro ny orinasa, trano fandraisam-bahiny, trano fandraisam-bahiny ary trano fisakafoanana mitazona varika ho biby fiompy na dia voarara ny lalàna ary izany ary mamporisika ny mpizahan-tany mba hifanerasera amin'ny varika amin'ny fomba isan-karazany. Fanampin'izany, maro amin'ireo mponina ao an-toerana sy mpila ravinahitra no mitazona ny varika ho biby fiompy. Azo heverina fa alaina any anaty ala ireny biby ireny mba hisarihana ny mpizahan-tany sy hanaovana varotra an-trano. Tsy maharitra ny fomba fisamborana tsy ara-dalàna ny bibidia izay efa mihena sy atahorana. Noho izany dia zava-dehibe ny hanohanantsika ny fandraisana andraikitra amin'ny fizahantany.

Eto izahay dia manome lisitr'ireo tolo-kevitra mikendry ny hanampy ireo mpizahan-tany, mpitari-dia, mpandraharaha amin'ny fizahantany ary ny hafa ho tompon'andraikitra mitsinjo ny fiarovana rehefa mandray anjara sy mijery ny bibidia eto Madagasikara.

Tolo-kevitra

Alohan'ny fitsidihana

- Mifidiana mpandraharaha mpitety faritany/mpitady mpizahan-tany, mpitari-dia izay manaraka ny toromarika voalaza eto. Ataovy izay rehetra azonao atao mba hahitana fampahalalana manohana ny fanarahana ny torolalana.
- Hamafiso amin'ny mpitari-dia anao fa ianao *tsy hitsidika*/hijanona ao amin'ny hotely, eco-lodge na trano fisakafoanana izay miompy varika.
- Ataovy laharam-pahamehana ny orinasa/orinasa an'ny Malagasy ary/na avereno amin'ny vondrom-piarahamonina eo an-toerana.

Mandritra ny fitsidihana

- Vonoy ny findainao.
- Jereo miaraka amin'ny mpitari-dalana anao momba ny fitsipika momba ny fakana sary (ohatra, raha mampiasa tselatra na tsia).
- Mitenena amim-pahanginana, mandeha amim-pahanginana (ho tsara kokoa ny vintana hahita biby ianao!).
- Ny vondrona kely dia manana vintana tsara kokoa hahita sy hijery biby. Mamporisika olona 5 farafahakeliny isaky ny vondrona izahay.
- Fadio ny manozongozona hazo na mitabataba mafy mba hisarihana ny sain'ny lemur mba hahazoana ilay sary "tonga lafatra".
- Aza mifoka sigara any anaty ala.
- Miankina amin'ny toerana misy azy, ny varika sasany dia mety ho zatra amin'ny olombelona. Aza mamahana na mikasika azy ireo. Afaka manaikitra izy ireo ary misy atahorana ny fifindran'ny aretina (avy amin'ny olona mankany amin'ny varika ary avy amin'ny varika mankany amin'ny olombelona).
- Tazony hatrany amin'ny 7 metatra (23 metatra) ny halavirana kely indrindra amin'ny lemur, na dia ambany aza izy ireo.
- Fehezo ny fotoana iarahana amin'ny tarika: 30 minitra na latsaka no aroso mba tsy hanahirana na hanelingelina ny lemur.

- Rehefa mijery ny varika amin'ny alina dia tandremo tsara ny mampiasa jiro mena na jiro mena, fa tsy hanelingelina ny mason'ny varika izany ary ahafahana mijery tsara kokoa. (Jereo koa ny soso-kevitra hijerena ny Primata alina).
- Mijanòna ao an-trano raha tsy salama ianao na misy soritr'aretina (mifandray akaiky amintsika ny primates ary afaka mampita aretina aminy isika).
- Manaova saron-tava ary manadiova tanana (noho ny antony etsy ambony).
- Fadio ny mitondra sakafo eny an-toerana.
- Aza manipy fako eraky ny lalana.
- Araho ny [Torolàlana fanao tsara indrindra](#) ho an'ny sary tompon'andraikitra [amin'ny olona sy primata raha](#) mandefa sary avy amin'ny diano amin'ny media sosialy ianao.
- Safidio ny tsy hividy fahatsiarovana vita amin'ny hazo mafy saro-bidy eo an-toerana (oh: voamboana), satria tsy ara-dalàna izy ireo ary misy fiantraikany ratsy mivantana amin'ny varika sy ny biby hafa.
- Safidio ny tsy hividy vato sarobidy (ohatra safira), satria tsy ofisialy sy tsy ara-dalàna ny ankamaroan'ny fitrandrahana eto Madagasikara. Ny fitrandrahana dia misy fiantraikany ratsy eo amin'ny zavamananaina sy ny fiarahamonina eo an-toerana.

Raha mila fanazavana fanampiny

Borgerson, C., Johnson, S. E., *et al.* 2021. A national-level assessment of lemur hunting pressure in Madagascar. *Int. J. Primatol.* 13: 1–22.

International Union for Conservation of Nature. 2020. [Last assessment of the IUCN Red List of Threatened Species](#).

LaFleur, M., Clarke, T. A., *et al.* 2019. Illegal trade of wild-captured Lemur catta within Madagascar. *Folia Primatol.* 90: 199–214.

Mittermeier, R. A., Louis, E. E., *et al.* 2010. *Lemurs of Madagascar*. Arlington: Conservation International.

Reuter, K. E., Gilles, H., *et al.* 2016. Live capture and ownership of lemurs in Madagascar: extent and conservation implications. *Oryx* 50: 344–354.

Reuter, K. E. and Schaefer, M. 2017. Illegal captive lemurs in Madagascar: comparing the use of online and in-person data collection methods. *Am. J. Primatol.* 79: 22541.

Roma, M., Nekaris, K. A. I. and Donati, G. 2017. Disappearing in a snap: an investigation of how taking photos with lemurs may influence tourists' perceptions. *Folia Primatol.* 88: 77–88.

Schwitzer, C., Mittermeier, R. A., *et al.* 2014. Averting lemur extinctions amid Madagascar's political crisis. *Science* 343: 842–843.

WorldData.information. 2021. <https://www.worlddata.info/africa/madagascar/tourism.php>. [Accessed 1 September 2021].

Andriantsaralaza, S., Clarke, T. A. 2023. Recommendations for Responsible Lemur Watching in Madagascar. In: Waters, S., Hansen, M. F., *et al.* *Responsible Primate-Watching for Tourists*. IUCN SSC Primate Specialist Group Section on Human-Primate Interactions.